

ЗАКОН О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ И ОБЕЗБЕЂИВАЊУ СОЦИЈАЛНЕ СИГУРНОСТИ ГРАЂАНА

(Сл. гласник РС бр. 36/91 , 79/91 , 33/93 , 53/93 , 67/93 , 46/94 , 48/94 , 52/96 , 29/01 , 84/04 , 101/05 , 115/05)

Пречишћен текст закључно са изменама из Сл. гл. РС бр. 115/05 које су у примени од 04/01/2006. ^[1]
(измене у чл.: 15 , 21 , 23 , 25а , 40 , 42 , 57б , 69 , 69б , 75а , 79 , 81 , 105 , 111а .)

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се социјална заштита и обезбеђивање социјалне сигурности грађана.

Члан 2.

(1) Социјалном заштитом у смислу овог закона сматра се организована друштвена делатност која има за циљ пружање помоћи грађанима и њиховим породицама када дођу у стање социјалне потребе и предузимање мера ради спречавања настајања и отклањања последица таквог стања.

(2) Стањем социјалне потребе се сматра такво стање у којем је грађанину или породици неопходна друштвена помоћ у циљу савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварању услова за задовољавање основних животних потреба, уколико се те потребе не могу на други начин задовољити, а на основама хуманизма и поштовања људског достојанства.

Члан 3.

Социјална сигурност обезбеђује се грађанима који су неспособни за рад, а немају средстава за издржавање, као и грађанима и породици који својим радом и по основу рада, путем сродничке обавезе издржавања, по основу имовине и имовинских права или на други начин не могу да обезбеде довољна средства за задовољавање основних животних потреба.

Члан 4.

Делатношћу социјалне заштите сматрају се организоване мере и активности на стварању услова за остваривање заштитне функције породице, услова за самосталан живот и рад лица која се налазе у стању социјалне потребе, или за њихово активирање у складу са способностима, обезбеђивање средстава за живот материјално необезбеђеним за рад неспособним грађанима и другим

грађанима који су у стању социјалне потребе, као и обезбеђивање других облика социјалне заштите.

Члан 5.

(1) Ради обезбеђивања права утврђених овим законом, оснивају се установе социјалне заштите.

(2) Послове радног и професионалног оспособљавања и запошљавања инвалидних лица под посебним условима, којима се, у смислу овог закона, обезбеђује право на помоћ за оспособљавање за рад, обављају предузећа за радно и професионално оспособљавање и запошљавање инвалидних лица и друга предузећа и установе у складу са законом.

(3) Послове из делатности социјалне заштите могу обављати и грађани, као и друге установе и предузећа у складу са законом.

Члан 6.

Програмима инвалидских, социјално хуманитарних, стручних и других организација и удружења грађана, доприноси се унапређењу социјално-економског и друштвеног положаја, рехабилитацији и социјализацији инвалида и других лица у стању социјалне потребе, као и унапређењу професионалног и добровољног хуманитарног рада.

Члан 7.

(1) Над стручним радом у обављању делатности и појединих послова из делатности социјалне заштите врши се надзор.

(2) Над законитошћу рада установа социјалне заштите и других правних и физичких лица која обављају делатност социјалне заштите, врши се надзор.

Члан 8.

(1) Права из овог закона везана су за личност и не могу се преносити.

(2) Новчана примања из овог закона не могу бити предмет обезбеђења или принудног извршења.

(3) Трошкове поступка за остваривање права из овог закона не сnose грађани ако овим законом није другачије утврђено .

(4) О правима из овог закона води се јединствена евиденција.

II. ПРАВА У СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ И СОЦИЈАЛНОЈ СИГУРНОСТИ

Члан 9.

(1) Права у социјалној заштити и социјалној сигурности у смислу овог закона су:

- 1) Материјално обезбеђење,
- 2) Додатак за помоћ и негу другог лица,
- 3) Помоћ за оспособљавање за рад,
- 4) Помоћ у кући, дневни боравак, привремени смештај у прихватилиште и прихватну станицу, смештај у установу или смештај у другу породицу,
- 5) Услуге социјалног рада,
- 6) Опрема корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу,
- 7) Једнократне помоћи.

(2) Права на материјално обезбеђење, додатак за помоћ и и негу другог лица, помоћ за оспособљавање за рад, смештај у установу социјалне заштите или другу породицу и услуге социјалног рада у вршењу јавних овлашћења, поверених овим законом, су права од општег интереса и о њиховом обезбеђивању стара се Република.

(3) О обезбеђивању права на помоћ у кући, дневни боравак привремени смештај у прихватилиште и прихватну станицу, опрему корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу, једнократна помоћ и других услуга социјалног рада стара се општина, односно град у складу са овим законом.

(4) Општина може својом одлуком, у складу са материјалним могућностима, утврђивати друга права у области социјалне заштите, већи обим права од обима права утврђених овим законом и повољније услове за њихово остваривање, као и друге облике социјалне заштите, ако је претходно, у свом буџету, за то обезбедила средства.

(5) У буџету Републике обезбеђују се средства за доделу једнократне помоћи у случајевима изузетног угрожавања животног стандарда великог броја грађана.

(6) О додели једнократне помоћи из става 5. овог члана одлучује Влада Републике Србије.

1. Право на материјално обезбеђење

Члан 10.

(1) Материјално обезбеђење припада појединцу, који живи сам (у даљем тексту: појединац), односно породици која остварује приходе испод минималног нивоа социјалне сигурности утврђеног овим законом.

(2) Појединцу који је способан за рад, односно породици која има чланове способне за рад, осим у којој је већина чланова неспособна за рад или је члан породице на одслужењу војног рока, материјално обезбеђење припада у трајању до девет месеци годишње.

Члан 11.

(1) Минимални ниво социјалне сигурности за месец септембар 2004. године утврђује се у процентуалном износу од основице коју чини просечна зарада остварена по запосленом у Републици у другом кварталу 2004. године и износи, за:

- 1) појединца 16%;
- 2) породицу са два члана 22%;
- 3) породицу са три члана 28%;
- 4) породицу са четири члана 30%;
- 5) породицу са пет и више чланова 32%.

(2) Минимални ниво социјалне сигурности из става 2. овог члана усклађује се сваког месеца са индексом трошкова живота.

(3) Номиналне месечне износе минималног нивоа социјалне сигурности, заокружено у динарима, у складу са ст. 1. и 2. овог члана, утврђује министар надлежан за социјална питања.

Члан 12.

(1) Право на материјално обезбеђење има појединац, односно породица, која нема приходе, или има мањи приходминималног од нивоа социјалне сигурности утврђеног овим законом, под условом, да:

- 1) осим стамбеног простора који одговара потребама појединца, односно породице и окућнице у површини до 0,5 хектара нема других непокретности, осим ако је дата сагласност за укњижбу права хипотеке до намирења валоризованих трошкова датих по основу права на материјално обезбеђење;
- 2) се појединац, односно члан породице, а који је способан за рад, уколико не обавља никакву делатност, налази на редовном школовању, води на евиденцији незапослених лица и није одбио понуђено запослење, радно ангажовање на привременим, повременим и сезонским пословима стручно оспособљавање, преквалификацију, доквалификацију или основно образовање;
- 3) појединцу, односно члану породице није престао радни однос изјавом његове воље, његовом сагласношћу или његовом

кривицом, због дисциплинске или кривичне одговорности, осим ако је од престанка радног односа протекло две године или ако је по престанку радног односа наступила неспособност за рад;

4) да појединац, односно члан породице није продао, поклонио или се одрекао права на наслеђивање непокретне имовине или да је протекло период у којем би, од тржишне вредности непокретне имовине коју је продао, поклонио или се одрекао права на наслеђивање, могао обезбеђивати материјално обезбеђење у смислу овог закона;

5) појединац, односно члан породице, не поседује покретну имовину чијим коришћењем, или отуђењем, без угрожавања основних животних потреба, може обезбедити средства, у висини шестоструког износа материјалног обезбеђења, које би му било утврђено, по овом закону, у моменту подношења захтева.

(2) Појединац који је закључио уговор о доживотном издржавању нема право на материјално обезбеђење.

(3) У породици која не испуњава услове за остваривање права на материјално обезбеђења, из разлога што неки од чланова не испуњава услове из става 1. тач. 2. и 3. овог члана, право на материјално обезбеђење се признаје само за члана породице који је неспособан за рад, под условима утврђеним овим законом.

(4) Валоризованим трошковима у смислу става 1. тачка 1. овог члана сматра се, у смислу овог закона, износ који се утврђује множењем последњег припадајућег износа материјалног обезбеђења у моменту наплате потраживања са бројем месеца за које је вршена исплата, без обзира када је успостављена хипотека.

(5) Период из става 1. тачка 4. овог члана израчунава се тако што се тржишна вредност непокретне имовине из става 1. тачка 4. овог члана у моменту подношења захтева, подели са износом материјалног обезбеђења које би подносиоцу захтева припадало по овом закону у моменту подношења захтева. Број добијен на овај начин представља број месеци за које, рачунајући од првог наредног месеца од месеца у којем је извршена продаја, поклон, односно одрицање од права наслеђивања, подносилац захтева не може остварити право на материјално обезбеђење у смислу овог закона.

(6) Одговарајући стамбени простор, у смислу става 1. тачка 1) овог члана, јесте једна соба по члану породице, односно две собе за лице које остварује право на додатак за помоћ и негу другог лица.

(7) Наплата валоризованих трошкова неће се вршити ако на пољопривредном имању корисника живе брачни друг или сродник у правој линији сродства, којима је та имовина једини извор прихода, а остварени приход је испод нивоа социјалне сигурности утврђеног у смислу члана 11. овог закона и који немају и не користе други стамбени простор, осим стамбеног простора који одговара њиховим потребама.

(8) Средства добијена намирењем валоризованих износа оствареног материјалног обезбеђења приход су буџета Републике.

Члан 12а

(1) Право на материјално обезбеђење може остварити и појединац, односно породица, који не испуњавају услове из члана 12. став 1. тачка 1. овог закона, ако је појединац, односно члан породице, неспособан за рад и ако као власник имовине овласти центар за социјални рад да имовину, односно део његове имовине, прода или издаје у закуп и да се, из тих средстава, исплаћује материјално обезбеђење или ако власник имовине пренесе без накнаде у својину Републике друге непокретности у смислу члана 12. став 1. тачка 1) овог закона.

(2) Односи из става 1. овог члана регулишу се уговором који закључује центар за социјални рад са лицем из става 1. овог члана.

(3) Средства добијена продајом, односно издавањем у закуп имовине из става 1. овог члана воде се на посебном рачуну центра за социјални рад са ког се подмирују трошкови материјалног обезбеђења корисника чија је имовина продата, односно дата у закуп, у складу са уговором.

(4) Продаја, односно давање под закуп имовине из става 1. овог члана врши се по тржишној цени на основу јавног огласа.

Члан 13.

(1) Породицом, у смислу остваривања права на материјално обезбеђење по овом закону, сматрају се брачни и ванбрачни другови, деца (брачна, ванбрачна, усвојена и узета на издржавање) и сродници, у правој линији, а у побочној до другог степена сродства, под условом да живе у заједничком домаћинству.

(2) Изузетно од става 1. овог члана лице без прихода које не живи са родитељима, сматраће се чланом породице родитеља до заснивања брачне, односно породичне заједнице, а најдуже до 27. године живота.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, чланом породице сматра се, без обзира где фактички живи, брачни друг као и родитељ детета неспособног за рад и детета на редовном школовању.

Члан 14.

Неспособни за рад у смислу овог закона су:

1) жена старија од 60 година и мушкарац старији од 65 година;

2) дете до навршене петнаесте године живота, а ако је на редовном школовању у средњој школи до краја рока прописаног за то школовање;

3) лице потпуно nesposobно за рад, према прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Члан 15.

(1) Ако појединац, односно члан породице који је неспособан за рад има сродника са којим не живи у породици а који је, према **Породичном закону** дужан да учествује у његовом издржавању, код утврђивања права на материјално обезбеђење по овом закону, претходно ће се утврдити могућност и обавезе сродника да му пружи издржавање уколико та обавеза није утврђена правоснажном судском одлуком.

(2) Центар за социјални рад, решењем утврђује износ који је сродник по основу учешћа у издржавању у обавези да обезбеди лицу неспособном за рад, у складу са критеријумима и мерилима које прописује министарство надлежно за социјална питања.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, право на материјално обезбеђење признаће се, у складу са овим законом, без претходно утврђене обавезе сродника из става 1. овог члана, у случају да је сродник непознатог пребивалишта или боравишта или се налази у иностранству, због чега је утврђивање његове обавезе отежано, под условом да је код надлежног суда покренут поступак за утврђивање његове обавезе.

(4) По окончању поступка за утврђивање обавезе издржавања и наплате припадајућих средстава, корисник који је остварио право на материјално обезбеђење, под условима из става 3. овог члана, дужан је да изврши повраћај средстава буџету Републике у износу оствареног издржавања, а највише до износа примљеног материјалног обезбеђења.

Члан 16.

(1) За остваривање права и обавеза по основу овог закона узимају се у обзир сви приходи осим дечијег додатка, родитељског додатка, додатка за помоћ и негу другог лица, накнаде за телесно оштећење, примања по основу награда и отпремнина за одлазак у пензију, као и примања по основу ученичког и студентског стандарда.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, додатак за помоћ и негу другог лица сматра се приходом корисника код утврђивања учешћа у трошковима смештаја у установу социјалне заштите, дневног боравка и помоћи у кући.

Члан 17.

Приходи утврђени у складу са чланом 16. овог закона умањују се за давање за обавезно издржавање лица која не живе у породици.

Члан 18.

(1) За остваривање права и обавеза по основу овог закона узимају се приходи и примања појединца и породице и то:

- 1) приходи који се остварују у месечном износу у висини просечног месечног прихода без пореза и доприноса, оствареног у три месеца који претходе месецу у коме је поднет захтев, односно у висини прихода без пореза и доприноса оствареног у једном месецу или просека оствареног у два месеца, ако нема прихода за сва три месеца;
- 2) приход од пољопривредне делатности у висини катастарског прихода у текућој години који остварују власник, плододуживалац или непосредни корисник;
- 3) приход од издавања у закуп непокретне или покретне имовине;
- 4) приход од других имовинских права, ако се на те приходе плаћају порези;
- 5) приход од издржавања по основу средства и других правних основа;
- 6) приход од нерегистроване делатности, у просечном месечном износу, остварени у три месеца који претходе месецу у коме је поднет захтев, и на основу налаза и мишљења установе која решава о праву.
- 7) грађанима који приватно обављају делатност као приход се узима износ који служи као основица за обрачунавање доприноса за пензионо и инвалидско осигурање у текућој години.

(2) За лица у радном односу приходи из радног односа узимају се у оствареном износу, а најмање у висини минималне зараде.

(3) Као приход у смислу става 1. тач. 3) и 4) узима се износ који служи као основица за обрачунавање пореза и доприноса у текућој години.

(4) Приходи који се исказују као годишњи приход узимају се у висини просечног месечног износа.

Члан 19.

(1) Као приход сматрају се и улози дати на штедњу, готов новац, хартије од вредности и вредност отуђене имовине, осим у случајевима када се имовина отуђује ради обезбеђивања трошкова лечења чланова породице.

(2) У случају отуђења непокретне или покретне имовине као приход узима се тржишна вредност отуђене имовине у моменту решавања о праву из овог закона.

Члан 20.

(1) Материјално обезбеђење утврђује се у месечном новчаном износу у висини разлике између минималног нивоа социјалне сигурности утврђеног у смислу члана 11. овог закона и износа просечног месечног прихода појединца, односно породице оствареног у три месеца који претходе месецу у коме је поднет захтев.

(2) Износ материјалног обезбеђења усклађује се сваког месеца са индексом трошкова живота и исплаћује се у износима заокруженим у динарима.

Члан 21.

(1) Установа која решава о праву на материјално обезбеђење преиспитује услове за коришћење права у мају месецу текуће године, а на основу прихода оствареног у претходна три месеца.

(2) За породице које имају радно способне чланове, преиспитивање из става 1. овог члана врши се **шестомесечно**, на основу прихода остварених у претходна три месеца.

(3) У поступку преиспитивања услова из ст. 1. и 2. овог члана ново решење се доноси уколико је дошло до промена које су од утицаја на даље коришћење права.

Члан 22.

Право на материјално обезбеђење признаје се од дана подношења захтева.

2. Право на додатак за помоћ и негу другог лица

Члан 23. ^[1]

(1) Право на додатак за помоћ и негу другог лица има лице коме је због природе и тежине стања повреде или болести неопходна помоћ и нега за обављање радњи ради задовољавања основних животних потреба, под условом да ово право не може да оствари по другом правном основу.

(2) Потреба за помоћи и негом утврђује се на основу прописа о пензијском и инвалидском осигурању.

(3) **Изузетно од става 1. овог члана, корисници новчане накнаде за помоћ и негу другог лица који су ово право остварили као инвалидна деца у одговарајућем фонду за пензијско и инвалидско осигурање, а по прописима о пензијском и инвалидском осигурању који су били на снази до почетка примене Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 27/92), могу ово право остварити у систему социјалне заштите у висини разлике износа додатка за помоћ и негу другог лица утврђеног у складу са овим законом и износа остварене новчане накнаде за помоћ и негу другог лица.**

Члан 24.

Члан 25.

- (1) Додатак за помоћ и негу другог лица утврђује се у номиналном месечном износу.
- (2) Месечни износ додатка из става 1. овог члана за септембар 2004. године износи 4.000,00 динара.
- (3) Право на додатак за помоћ и негу другог лица признаје се од дана подношења захтева ако су у моменту подношења захтева испуњени услови за признавање права.
- (4) Износ додатка за помоћ и негу другог лица усклађује се сваког месеца са индексом трошкова живота.
- (5) Номиналне месечне износе додатка за помоћ и негу другог лица, заокружене у динарима, у складу са ст. 2. и 4. овог члана, утврђује министар надлежан за социјална питања.

Члан 25а ^[1]

- (1) **Право на увећан додатак за помоћ и негу другог лица има лице из члана 23. став 1. овог закона код кога је утврђено телесно оштећење од 100% по једном основу.**
- (2) **Лица која су по прописима о пензијском и инвалидском осигурању остварила право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, а испуњавају услове из става 1. овог члана, могу остварити право на увећан додатак за помоћ и негу другог лица у висини разлике износа увећаног додатка за помоћ и негу другог лица утврђеног у складу са овим законом и износа новчане накнаде за помоћ и негу другог лица остварене по прописима о пензијском и инвалидском осигурању.**
- (3) **Захтеви за остваривање права из става 2. овог члана подносе се надлежном центру за социјални рад, а право се признаје од дана остваривања права на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица по прописима о пензијском и инвалидском осигурању.**
- (4) **Месечни износ увећаног додатка за помоћ и негу другог лица утврђује се у износу од 70% просечне месечне зараде, без пореза и доприноса, остварене по запосленом у Републици у првих пет месеци 2006. године.**
- (5) **Утврђени износ увећаног додатка за помоћ и негу другог лица из става 4. овог члана усклађује се 1. јануара и 1. јула текуће године, на основу података органа надлежног за послове статистике, са индексом трошкова живота у претходних шест месеци.**

(6) Номинални месечни износ увећаног додатка за помоћ и негу другог лица, заокружен у динарима, у складу са ст. 4 и 5. овог члана, утврђује министар надлежан за социјална питања.

3. Право на помоћ за оспособљавање за рад

Члан 26.

(1) Право на помоћ за оспособљавање за рад односно образовање и оспособљавање за рад (у даљем тексту: оспособљавање за рад) имају деца и омладина ометена у развоју и одрасла инвалидна лица која се, према психо-физичким способностима и годинама живота, могу оспособити за одређени рад, а то право не могу да остваре по другом правном основу.

(2) Утврђивање инвалидности и оцена преостале радне способности и упућивање на оспособљавање за рад врши се по поступку утврђеним посебним законом.

Члан 27.

Право на помоћ за оспособљавање за рад остварује се у виду: упућивања на оспособљавање; материјалног обезбеђења; накнаде трошкова смештаја; трошкова превоза и накнаде трошкова оспособљавања.

Члан 28.

(1) Лице које је упућено на оспособљавање за рад, а које је материјално необезбеђено, има право на материјално обезбеђење за време трајања оспособљавања у складу са овим законом.

(2) Ако је лицу упућеном на оспособљавање за рад обезбеђен смештај у одговарајућој установи или другој породици, има право на накнаду трошкова смештаја у складу са овим законом.

(3) Ако је лицу упућеном на оспособљавање за рад, неопходан превоз од места становања до места у коме се оспособљава за рад, има право на накнаду трошкова превоза у висини стварних трошкова најниже цене јавног саобраћаја.

Члан 29.

(1) Накнада трошкова оспособљавања за рад обухвата трошкове опремања радног места на коме се лице оспособљава, прилагођавање услова рада могућностима лица на оспособљавању, рад инструктора и друге трошкове везане непосредно за оспособљавање за рад.

(2) Накнада трошкова оспособљавања за рад исплаћује се организацији у којој се лице оспособљава.

Члан 29а

(1) Дете без родитељског старања и дете са поремећајима у понашању смештено у установу социјалне заштите или другу породицу, а које није на редовном школовању, има право на накнаду трошкова оспособљавања за рад.

(2) Накнада из става 1. овог члана уплаћује се организацији у којој се дете оспособљава за рад.

4. Право на помоћ у кући, дневни боравак, смештај у установу социјалне заштите или другу породицу

Члан 30.

(1) Право на помоћ у кући, дневни боравак, смештај у установу или другу породицу признаје се лицу коме породица не може да обезбеди одговарајућу заштиту и лицу без породичног старања када се на други начин не може обезбедити одговарајућа заштита.

(2) Врсту права из става 1. овог члана, на основу свестраног разматрања потреба корисника и могућности његове породице, одређује надлежна установа социјалне заштите, која решава о правима из овог закона.

1) Помоћ у кући

Члан 31.

(1) Право на помоћ у кући обезбеђује се старим и изнемоглим хронично оболелим и другим лицима која нису у стању да се сама о себи старају.

(2) Помоћ у кући обезбеђује се обављањем неопходних кућних послова (одржавање чистоће стана, набавка хране и других потребних ствари, одржавање личне хигијене и слично).

Члан 32.

Учешће корисника и његових сродника обавезних на издржавање у трошковима помоћи у кући утврђује се на основу мерила и критеријума које доноси орган управе општине надлежан за социјална питања.

2) Дневни боравак

Члан 33.

Право на дневни боравак има дете ометено у физичком или психичком развоју, дете оболело од аутизма, дете са поремећајима у друштвеном понашању и одрасло лице, које има право на смештај у установу или у другу породицу ако је, у зависности од степена и врсте ометености, могућности и потреба ових лица и других разлога, овакав облик заштите најцелисходнији.

Члан 34.

Право на дневни боравак обезбеђује се упућивањем корисника у одговарајућу установу социјалне заштите која врши услуге дневног збрињавања или васпитно-образовну установу која пружа такве услуге.

Члан 35.

Учешће корисника и његових сродника обавезних на издржавање у трошковима дневног боравка утврђује се на основу мерила и критеријума које доноси орган управе општине надлежан за социјална питања.

3) Смештај у установу социјалне заштите

Члан 36.

(1) Смештај у установу социјалне заштите остварује се упућивањем корисника у одговарајућу установу у којој се обезбеђује збрињавање (становање, исхрана, одевање, нега, помоћ и старање), васпитање и образовање, оспособљавање за одређене радне активности и здравствена заштита у складу са посебним прописима, радно-окупационе, културно-забавне и рекреативно-рехабилитационе активности и услуге социјалног рада.

(2) Изузетно од става 1. овог члана смештај се може вршити и у стационарној здравственој установи, која испуњава услове за пружање услуга смештаја као и у домовима ученика, односно студената када се корисник упућује на оспособљавање за рад, на основу уговора о пружању услуга који закључује центар за социјални рад са одговарајућом установом, по прибављеном мишљењу министарства надлежног за социјална питања.

Члан 37.

(1) Право на смештај у установу социјалне заштите има:

1) дете без родитељског старања и дете чији је развој ометен породичним приликама до: оспособљавања за самосталан живот, повратка у сопствену породицу, или збрињавања у породици усвојиоца, или другој породици, завршетка редовног школовања, а најдуже шест месеци по завршетку редовног школовања;

2) дете ментално ометено у развоју степена умерене, теже и тешке менталне ометености, вишеструко ометено у развоју, дете оболело од аутизма, као и дете са сметњама у телесном развоју које нема услова да остане у својој породици, док траје потреба за овим обликом заштите;

3) дете са поремећајима у друштвеном понашању;

4) трудница и самохрана мајка са дететом до године дана живота детета којој је, услед материјалне необезбеђености, нерешеног стамбеног питања, поремећених породичних односа и сличних ситуација потребно привремено збрињавање;

5) одрасло инвалидно лице са телесним и чулним оштећењима, тешко хронично оболело лице и лице ометено у менталном развоју које није у могућности да самостално живи у породици због неповољних здравствених, социјалних, стамбених или породичних прилика и лице са поремећајима у понашању;

6) пензионер и друго старо лице које због неповољних здравствених, социјалних, стамбених и породичних прилика није у могућности да живи у породици, односно у домаћинству;

7) лице које се нађе у скитњи или му је због других разлога потребно привремено збрињавање и надзор.

(2) Смештај у установи социјалне заштите врши се по решењу центра за социјални рад донетом на основу налаза и мишљења одговарајућег стручног тима центра о неопходности смештаја.

(3) Налаз и мишљење из става 1. овог члана треба да садржи оцену да су испуњени услови из става 1. овог члана као и констатацију да је центар благовремено испитао могућност и предузео мере да се обезбеди ванинституционални облик заштите и да је, у конкретном случају, смештај у установу социјалне заштите најцелисходнији облик заштите.

Члан 38.

(1) Лицима из члана 37 . став 1. тач. 5) и б) овог закона чије су могућности за самостално живљење очуване или су незнатније смањене, може се обезбедити смештај у установу социјалне заштите под посебним условима (у даљем тексту: заштићено становање).

(2) Заштићеним становањем у смислу овог закона сматра се облик заштите којим се обезбеђују посебни услови живљења у становима намењеним и прилагођеним за становање пензионера и других старих лица а у којима је обезбеђен одговарајући стални надзор и могућност коришћења сервисних услуга које пружају у стану установе социјалне заштите.

Члан 39.

(1) Дете без родитељског старања је дете које нема живе родитеље, чији су родитељи непознати или су нестали и дете чији родитељи из било којих разлога, привремено или трајно не извршавају своја родитељска права и дужности.

(2) Дете чији је развој ометен породичним приликама је дете чији родитељи, због несређених породичних односа или из других разлога, нису у могућности да му обезбеде одговарајуће услове за развој, васпитање и образовање.

(3) Дете са поремећајима у друштвеном понашању је дете које чини кривична и прекршајна дела, или које бежањем од куће, скитњом, или сличним понашањем, нарушава општеприхваћена друштвена правила понашања.

(4) Дететом ометеним у развоју у смислу овог закона сматра се:

- 1) слепо дете;
- 2) глуво дете;
- 3) дете са тешким телесним сметњама у развоју (парализа, церебрална парализа, дистрофија, плегија, параплегија, квадриплегија, мултипла склероза и остале урођене и стечене телесне сметње);
- 4) дете са сметњама у менталном развоју (степен умерене, теже и тешке менталне ометености);
- 5) дете оболело од аутизма;
- 6) дете вишеструко ометено у развоју (са две или више ометености).

4) Смештај у другу породицу

Члан 40.

- (1) Право на смештај у другу породицу имају лица која имају право на смештај у установу по овом закону.**
- (2) Приликом избора породице у коју се корисник смешта, установа која врши смештај руководиће се нарочито личним својствима корисника, чланова породице у коју се корисник смешта, стамбеним и другим могућностима породице и потребама корисника.**
- (3) На остваривање права на смештај у другу породицу малолетног лица примењују се прописи којима се уређује хранитељство.**
- (4) Ближе услове, врсте и облике смештаја у другу породицу утврђује министар надлежан за социјална питања.**

Члан 41.

Корисник се не може сместити у другу породицу:

- 1) у којој је неко од чланова породице лишен родитељског права или пословне способности;
- 2) у којој су поремећени породични односи;
- 3) у којој неко од чланова породице има друштвено неприхватљиво понашање;

4) у којој би због болести члана породице било угрожено здравље корисника и остваривање сврхе смештаја;

5) ако је породица материјално необезбеђена у смислу овог закона.

Члан 42.

(1) Међусобни односи установе која врши смештај и породице у којој се смешта корисник социјалне заштите уређују се писменим уговором а на основу решења о смештају.

(2) Уговор се закључује са једним чланом породице - хранитељем.

(3) Хранитељ има право на накнаду за издржавање корисника и накнаду за рад које се исплаћују из средстава намењених за остваривање права из социјалне заштите.

(4) Изузетно од става 3. овог члана, када је хранитељ баба или деда, односно брат или сестра, који је обвезник издржавања у смислу прописа о браку и породичним односима, накнада хранитељу утврђује се у висини разлике између накнаде за издржавање утврђене у смислу става 3. овог члана и износа учешћа обвезника издржавања у трошковима смештаја у другу породицу, утврђеног у складу с овим законом.

(5) Критеријуме за утврђивање висине накнаде утврђује министарство надлежно за социјална питања.

(6) Смештај у другу породицу престаје: споразумом уговорних страна, отказом уговора, раскидом уговора, ако не постоји више разлог за примену тог облика заштите, смрћу корисника, смрћу члана породице који је закључио уговор о породичном смештају.

(7) Отказ уговора о смештају корисника у другу породицу даје се писмено.

(8) Отказни рок траје најмање 30 дана, у ком року је установа дужна да лицу на смештају обезбеди одговарајући облик заштите.

(9) Накнада за рад хранитеља по кориснику не може бити мања од 20% од просечне зараде без пореза и доприноса по запосленом у Републици, с тим да укупна накнада за рад хранитеља за више корисника не може бити већа од просечне зараде без пореза и доприноса по запосленом у Републици, осим у случајевима из члана 15. став 4. овог закона.

(10) Средства за рад хранитеља, остварена по уговору, са припадајућим законским обавезама обезбеђују се у буџету Републике.

Члан 43.

Установа која је извршила смештај корисника у другу породицу дужна је да предузима мере за његов што бржи повратак у властиту породицу.

Члан 44.

Установа која је извршила смештај корисника у другу породицу врши стални надзор над остваривањем сврхе смештаја и пружа помоћ хранитељу, који је дужан да поступа по стручним упутствима.

Члан 45.

Смештајем лица у установу која пружа услуге социјалне заштите или другу породицу не престају права и дужности родитеља, усвојиоца и стараоца према томе лицу уколико нису ограничена или укинута одлуком надлежног органа, као ни законска обавеза издржавања.

Члан 46.

Трошкове смештаја, односно део трошкова, у установу која пружа услуге социјалне заштите или у другу породицу, сноси корисник заштите, родитељ односно сродник који је дужан да издржава корисника, надлежни орган или друга организација и лица која су преузела плаћање трошкова.

Члан 47.

(1) Корисник учествује у трошковима смештаја свим својим примањима и, приходима и имовином умањеним за износ средстава за личне потребе.

(2) Ако су приходи и примања корисника недовољни за подмирење трошкова смештаја, трошкови смештаја обезбеђују се из непокретне имовине корисника на начин и по поступку утврђеном у чл. 12. став 1. тач. 1. и 12а овог закона за кориснике материјалног обезбеђења који поседују имовину.

(3) У трошковима смештаја корисника учествују и родитељи и сродници обавезни на издржавање, осим за лица ментално ометена у развоју, степена тешке и теже менталне ометености, као и лица вишеструко ометена у развоју са тешком и тежом менталном ометеношћу, лица оболела од аутизма.

(4) Ако обвезник издржавања из става 3. овог члана не врши уплату трошкова смештаја у одређеном року, надлежни центар за социјални рад у року од 30 дана од протеча рока покреће поступак за наплату дуга пред надлежним судом.

(5) У случају из става 4. овог члана, а када се ради о смештају корисника у другу породицу, истовремено са покретањем поступка пред надлежним судом, центар за социјални рад доноси решење којим утврђује да се до окончања судског поступка обавеза родитеља, односно сродника извршава на терет буџета Републике.

(6) Средства на име дуговања из става 5. овог члана, по окончању судског поступка, уплаћују се у буџет Републике.

(7) Лицима смештеним у установу социјалне заштите, која су без прихода, обезбеђују се средства за личне потребе, осим лицу тешко ментално ометеном у развоју и детету до седме године старости.

(8) Критеријуме и мерила за учешће родитеља, односно сродника у трошковима смештаја у установу социјалне заштите и другу породицу и за одређивање износа средстава за личне потребе прописује министарство надлежно за социјална питања.

(9) Корисник који је закључио уговор о доживотном издржавању, као и корисник који захтева смештај у капацитете високог стандарда у установи за смештај пензионера и других старих лица, обезбеђује плаћање пуне цене смештаја као и трошкове поступка за остваривање овог права који се уплаћују центру за социјални рад.

(10) Капацитете високог стандарда у смислу става 9. овог члана утврђује министар надлежан за социјална питања.

(11) Средства која центар за социјални рад оствари на име трошкова поступка за смештај у капацитете високог стандарда усмеравају се на стручно усавршавање запослених и побољшање услова рада.

6. Опрема корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу

Члан 47а

(1) Опрема корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу обухвата одећу, обућу и трошкове за превоз корисника до установе, односно породице.

(2) Право на опрему из става 1. овог члана има лице које се упућује на смештај у установу социјалне заштите или другу породицу, а ту опрему не може само обезбедити нити му је могу обезбедити сродници који су, према прописима о браку и породичним односима, дужни да учествују у његовом издржавању.

(3) Ближе услове и начин остваривања права из става 2. овог члана утврђује општина, односно град.

7. Једнократне помоћи

Члан 47б

(1) Право на једнократну помоћ обезбеђује се лицу које се изненада или тренутно нађе у стању социјалне потребе.

(2) Једнократна помоћ може бити новчана или у натури.

(3) Износ једнократне помоћи не може бити већи од просечне зараде остварене по запосленом у Републици у месецу за који се врши исплата.

(4) Ближе услове и начин остваривања права из става 1. овог члана као и висину једнократне помоћи утврђује општина, односно град.

5. Право на услуге социјалног рада

Члан 48.

(1) Услугама социјалног рада, у смислу овог закона сматра се превентивна делатност, дијагностика, третман и саветодавно-терапијски рад, заснован на примени стручних и научних сазнања у циљу пружања стручне помоћи појединцима, породицама и друштвеним групама да решавају своје животне тешкоће или помоћ у организовању локалних и других заједница да спречавају социјалне проблеме и ублажавају последице.

(2) Право на услуге социјалног рада имају сви грађани, без плаћања, ако законом није друкчије одређено.

(3) Општина, односно град може прописати учешће грађана у трошковима одређених услуга социјалног рада које пружа центар за социјални рад, а које нису у функцији превентиве и остваривања права из овог закона.

III. ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Члан 49.

О захтевима за остваривање права из овог закона решава у првом степену центар за социјални рад основан за територију на којој подносилац захтева има пребивалиште.

Члан 50.

(1) Поступак за остваривање права из овог закона покреће се на захтев лица, односно његовог законског заступника или староца и по службеној дужности.

(2) Центар за социјални рад покреће поступак по службеној дужности на своју иницијативу или поводом иницијативе грађана или овлашћених органа и других правних и физичких лица, када је то у интересу лица или друштвене заједнице, или када постоји интерес трећих лица.

(3) Захтев за остваривање права на материјално обезбеђење подноси се на прописаном обрасцу чију садржину утврђује министарство надлежно за социјална питања.

(4) Захтев, у име породице, подноси један пословно способан члан.

(5) Подносилац захтева из става 4. овог члана, је дужан да у образац унесе потпуне и истините податке за себе и чланове своје породице.

Члан 51.

(1) Лицу које се нађе на територији општине ван свог пребивалишта у стању тренутне и изузетно тешке ситуације која захтева неодложно обезбеђење неког од облика социјалне заштите центар за социјални рад пружиће одговарајући облик заштите.

(2) Центар за социјални рад на чији је терет пружена помоћ из става 1. овог члана има право на накнаду трошкова од центра за социјални рад који обавља послове за подручје на ком лице има пребивалиште.

Члан 52.

(1) Месна надлежност за малолетно лице одређује се према пребивалишту родитеља.

(2) За малолетно лице чији родитељи не живе заједно месна надлежност се одређује према пребивалишту родитеља, коме је малолетно лице поверено на чување и васпитање.

(3) Ако ни један од родитеља малолетног лица није познат или ако није познато његово пребивалиште, поступак води центар за социјални рад на чијем подручју се малолетно лице затекло.

Члан 53.

(1) Ако се измене околности на основу којих је по овом закону била одређена месна надлежност, поступак наставља надлежни центар за социјални рад.

(2) Ако по окончању поступка корисник коме је признато право промени пребивалиште, центар за социјални рад дужан је да списе предмета о признатом праву достави надлежном центру новог места пребивалишта корисника, који је у обавези да у року од 30 дана одлучи о праву корисника.

(3) До окончања поступка из става 1. овог члана центар који је признао право пре наступања промене, обезбеђиваће извршење тог права.

Члан 54.

Ако настане спор о месној надлежности центар за социјални рад који је започео поступак, дужан је да до окончања спора обезбеди неопходну заштиту корисника.

Члан 55.

О сукобу месне надлежности између центара за социјални рад решава министарство надлежно за социјална питања.

Члан 56.

- (1) Када се као корисник права из овог закона појављује породица за носиоца права се одређује један члан породице.
- (2) Поступак за остваривање права из овог закона води се по одредбама Закона о општем управном поступку, ако овим законом није друкчије одређено.
- (3) Ако првостепени орган, приликом решавања по захтеву посумња у веродостојност доказа о материјалном стању подносиоца захтева и о другим околностима које су од утицаја на остваривање права на материјално обезбеђење, мишљење месне канцеларије може се користити при одлучивању о праву на материјално обезбеђење.

Члан 57.

- (1) О жалби против решења центра за социјални рад, о правима која су, овим законом, утврђена као права из оквира права и дужности Републике, решава министар надлежан за социјална питања.
- (2) О жалби против решења центра за социјални рад са територије Аутономне Покрајине Војводине, о правима из става 1. овог члана, решава покрајински орган управе надлежан за послове социјалне заштите.
- (3) О жалби против решења центра за социјални рад са територије Града Београда, о правима из става 1. овог члана, решава градска управа.
- (4) Надлежни другостепени орган из ст. 1, 2. и 3. овог члана, врши, једном годишње, ревизију решења о признатим правима из оквира права и дужности Републике.
- (5) Послове из ст. 2, 3. и 4. овог члана покрајински орган управе, односно градска управа, обављају као поверене послове.
- (6) О жалби против решења центра за социјални рад, о правима из оквира права и дужности општине, односно града, решава надлежна општинска, односно градска управа.
- (7) Општинска, односно градска управа из става 6. овог члана, врши једном годишње ревизију решења о признатим правима из оквира права и дужности општине, односно града.
- (8) Против коначних решења из ст. 2, 3. и 4. овог члана може се покренути управни спор.

Члан 57а

- (1) Решења о признатом праву на материјално обезбеђење, додатак за помоћ и негу другог лица, помоћ за оспособљавање за рад, смештај у установу социјалне заштите или другу породицу, решење којим је утврђена обавеза сродника у издржавању корисника материјалног обезбеђења у смислу члана 15. став 2. овог

закона, као и решење о учешћу у трошковима смештаја у смислу члана 47. овог закона, подлежу ревизији.

(2) Ревизију врши орган надлежан за решавање по жалби на решења из става 1. овог члана.

(3) Ревизија решења не одлаже извршење решења.

Члан 57б

(1) На захтев органа из члана 57а став 2. овог закона првостепени орган је дужан да у року од осам дана достави тражене списе на ревизију.

(2) У вршењу ревизије надлежни орган ставља на првостепено решење забележбу да је ревизија извршена и да је решење у складу са законом или укида, односно поништава и враћа првостепено решење на поновни поступак и одлучивање, ако решење није у складу са законом.

(3) Против решења донетог у ревизији може се покренути управни спор.

(4) Ако против првостепеног решења није изјављена жалба, а ревизија не буде извршена у року од два месеца од пријема предмета на ревизију, сматраће се да је ревизија извршена и да је решење донето у складу са законом.

Члан 57в

(1) Административно извршење решења које, у складу с овим законом доноси центар за социјални рад, дозвољава и спроводи центар за социјални рад који је донео првостепено решење.

(2) О жалби на закључак о дозволи извршења решава министар надлежан за социјална питања.

(3) Органи унутрашњих послова дужни су да центру за социјални рад, на његов захтев, пруже помоћ у спровођењу извршења.

(4) На поступак извршења примењује се закон којим је уређен општи управни поступак, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 58.

(1) Комисије за оцену неспособности за рад и потребе за негом и помоћи другог лица, као и за утврђивање инвалидности и преостале радне способности ради упућивања на оспособљавање за рад образује министарство надлежно за социјална питања.

(2) Састав и начин рада комисија из става 1. овог члана утврђује се актом о образовању комисије.

Члан 59.

Корисник права и обавеза из овог закона, односно његов законски заступник или старалац дужан је да надлежном центру за социјални рад пријави сваку промену од утицаја на признато право и утврђену обавезу у року од 15 дана од дана настале промене.

Члан 60.

Све промене које су од утицаја на коришћење права и утврђених обавеза по овом закону узимају се у обзир од првог дана наредног месеца по њиховом наступању односно од 15-ог у месецу ако је промена наступила до 15-ог у месецу.

Члан 61.

(1) Право на материјално обезбеђење мирује док се корисник налази на издржавању казне затвора у трајању дужем од месец дана, односно на одслужењу војног рока а кориснику који се налази на болничком лечењу, износ материјалног обезбеђења умањује се за 50% по истеку другог месеца болничког лечења па до краја лечења.

(2) Право на додатак за помоћ и негу другог лица мирује док се корисник налази на издржавању казне затвора у трајању дужем од месец дана и док се налази на болничком лечењу дуже од три месеца, а не учествује у трошковима лечења.

Члан 62.

(1) Налаз и мишљење центра за социјални рад о чињеницама о којима се не води службена евиденција и којим се утврђује могућност пропуштене зараде, служи као доказно средство за остваривање права из овог закона.

(2) Налаз и мишљење из става 1. овог члана као доказна исправа мора бити у форми коју прописује министарство надлежно за социјална питања.

Члан 63.

(1) Приликом решавања о захтеву за признавање права из овог закона првостепени орган је дужан да утврди којим се правом на најцелисходнији начин обезбеђује задовољавање потреба појединаца, односно породице.

(2) Првостепени орган је дужан да по службеној дужности својим решењем утврди начин коришћења права, а у праћењу, и мимо воље корисника, замени једно право другим, када је то у интересу корисника или јавном интересу, ако је корисник пословно неспособан.

Члан 64.

(1) Центар за социјални рад дужан је да надлежној служби запошљавања доставља примерак решења о оствареном праву на материјално обезбеђење за незапосленог појединца или члана породице.

(2) Надлежна служба за запошљавање дужна је да обавести центар за социјални рад ако се корисник права на новчану помоћ запосли, радно ангажује, стекне право на новчану помоћ за стручно оспособљавање, преквалификацију и доквалификацију, одбије понуђено запослење, радно ангажовање, стручно оспособљавање, преквалификацију, доквалификацију односно основно образовање.

IV. УСТАНОВЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 65.

(1) Остваривање овим законом утврђених права од општег интереса у области социјалне заштите и других права утврђених овим законом, обезбеђује се преко установа социјалне заштите утврђених овим законом.

(2) Установе социјалне заштите за смештај корисника, осим прихватилишта и прихватне станице, оснива Влада Републике Србије, односно надлежни орган аутономне покрајине, у складу са одлуком о мрежи ових установа коју доноси Влада Републике Србије.

(3) Ради обезбеђивања осталих права из овог закона општина оснива установе социјалне заштите, у складу са законом .

(4) Установа социјалне заштите коју оснива Влада Републике Србије, аутономна покрајина односно општина или град, може вршити промену своје делатности, као и статусне промене.

(5) Оснивач даје сагласност на промену делатности и на статусне промене установе социјалне заштите из става 4. овог члана.

(6) Друга правна и физичка лица могу оснивати установе социјалне заштите осим центра за социјални рад и завода за васпитање деце и омладине.

Члан 66.

(1) Установе социјалне заштите могу да се оснују ако имају обезбеђен простор, опрему и потребан број стручних и других радника, у зависности од врста установе, који обављају делатност установе социјалне заштите у складу са овим законом.

(2) Ближе услове у погледу простора, спреме и потребних стручних и других радника за оснивање установа социјалне заштите прописује министарство надлежно за социјална питања.

Члан 67.

(1) Установа социјалне заштите коју оснива Влада Републике Србије може почети са радом и обављати делатност када министарство надлежно за

социјална питања утврди да су испуњени услови за почетак рада и обављање делатности установе.

(2) Установа социјалне заштите коју оснива општина, односно град може почети са радом и обављати делатност када општински орган управе надлежан за социјална питања утврди да су испуњени услови за почетак рада и обављање делатности установе.

(3) Установа за смештај корисника коју оснива друго правно и физичко лице може почети са радом и обављати делатност када министарство надлежно за социјална питања утврди да су испуњени услови за почетак рада и обављање делатности установе.

(4) Установа за дневни боравак и помоћ у кући коју оснива друго правно и физичко лице може почети са радом и обављати делатност када градска, односно општинска управа, утврди да су испуњени услови за почетак рада и обављање делатности установе.

(5) Физичко лице које организује пружање саветодавних услуга у области социјалне заштите и услуга помоћи у кући може почети са радом и обављати послове када градска, односно општинска управа утврди да су испуњени услови за почетак рада и обављање тих послова.

(6) Установе из ст. 1. до 4. овог члана, односно физичко лице из става 5. овог члана може почети са радом и обављати делатност, односно послове социјалне заштите ако, поред услова прописаних овим законом и прописима донетим за његово спровођење, претходно обезбеди доказе о испуњености услова за обављање те делатности утврђене другим прописима.

Члан 68.

(1) Друга правна и физичка лица могу обављати делатност, односно послове у области социјалне заштите под условима и на начин утврђен овим законом за обављање тих делатности, односно послова.

(2) Друга правна и физичка лица могу обављати делатност, односно послове социјалне заштите, у зависности од њихове врсте, ако имају обезбеђен одговарајући простор и опрему и ако лице које обавља те послове има одговарајућу стручну спрему.

(3) Ближе услове из става 2. овог члана прописује министарство надлежно за социјална питања.

(4) Када друга правна и физичка лица оснивају установе одређене овим законом са делокругом утврђеним овим законом, у погледу услова за њихово оснивање примењују се одредбе овог закона и акти надлежног министарства прописани за те установе.

Члан 69.

(1) На оснивање, управљање, руковођење, у установи социјалне заштите, надзор над законитошћу рада и укидање, примењују се одредбе закона којима се уређује систем јавних служби.

(2) У погледу права, обавеза и одговорности запослених у установи социјалне заштите примењују се прописи којима се уређује рад.

Члан 69а

брисан (Сл. гласник РС бр. 84/04)

Члан 69б

(1) Директор установе социјалне заштите именује се на време од четири године.

(2) Директора установе социјалне заштите коју оснива Влада Републике Србије односно надлежни орган аутономне покрајине именује министар за социјална питања, односно надлежни орган аутономне покрајине, на основу конкурса а по прибављеном мишљењу управног одбора установе.

(3) Директора центра за социјални рад именује општина, односно град, на основу конкурса, а по прибављеном мишљењу управног одбора центра и сагласности министарства надлежног за социјална питања, односно надлежног органа аутономне покрајине.

(4) За директора центра за социјални рад може се именовати лице које има високо образовање струке: социјални радник, правник, психолог, педагог, специјални педагог, дефектолог, андрагог, економиста, **политиколог** и социолог и најмање пет година радног искуства у струци.

(5) За директора установе социјалне заштите за смештај корисника коју оснива Влада Републике Србије, односно надлежни орган аутономне покрајине, може се именовати лице које испуњава услове из става 4. овог члана, а изузетно и лице које има више образовање струке из става 4. овог члана, под условом да има најмање десет година радног искуства у струци, од чега најмање пет година у области социјалне заштите.

(6) Изузетно од става 5. овог члана, у установи социјалне заштите за смештај пензионера и старих лица, деце и одраслих инвалидних лица, деце и одраслих лица ометених у развоју, оболелих од аутизма и душевно оболелих лица, за директора се може именовати и лекар са најмање пет година радног искуства у струци, а у дому за децу и омладину, односно заводу за васпитање деце и омладине, и лице које има високо образовање, испуњава услове за наставника и има најмање пет година радног искуства у струци.

(7) За директора установе социјалне заштите за дневни боравак, помоћ у кући, прихватилиште и прихватну станицу, може се именовати лице које испуњава услове утврђене у ст. 5. и 6. овог члана.

(8) Управни одбор установе социјалне заштите расписује конкурс за именовање директора најкасније 30 дана пре истека времена на које је директор именован.

(9) Кандидат за директора установе социјалне заштите уз прописану конкурсну документацију подноси програм рада за мандатни период који разматра управни одбор у поступку давања мишљења за именовање директора.

(10) Ако надлежни орган општине, односно града не именује директора центра за социјални рад у одређеном року, надлежни орган за давање сагласности на именовање директора центра може именовати вршиоца дужности директора до именовања у складу са законом.

(11) Ако управни одбор установе чији је оснивач Влада Републике Србије, односно надлежни орган аутономне покрајине, не достави мишљење о именовању директора установе у одређеном року, надлежни орган за именовање директора може именовати директора, односно вршиоца дужности директора, у складу са законом.

(12) На именовање вршиоца дужности директора установе социјалне заштите примењују се одредбе овог закона о условима и поступку за именовање директора установе социјалне заштите.

Члан 69в

(1) Управни одбор установе социјалне заштите за смештај корисника чине представници оснивача, локалне самоуправе, запослених у тој установи, корисника, старалаца или законских заступника корисника.

(2) Управни одбор центра за социјални рад чине представници оснивача и запослених у тој установи, а управни одбор центра за социјални рад који у свом саставу има домско одељење и представници корисника, старалаца, односно законских заступника корисника.

(3) Председник и чланови управног одбора именују се за период од четири године, осим представника корисника, старалаца или законских заступника корисника, који се именују за период од две године.

(4) Састав и број чланова управног одбора утврђује се актом о оснивању, односно статутом установе.

Члан 69г

(1) Надзорни одбор установе социјалне заштите за смештај корисника чине представници оснивача, локалне самоуправе и запослених у тој установи.

(2) Надзорни одбор центра за социјални рад чине представници оснивача и запослених у тој установи.

(3) Председник и чланови надзорног одбора именују се за период од четири године.

(4) Састав и број чланова надзорног одбора утврђује се актом о оснивању, односно статутом установе.

Члан 69д

(1) Установа социјалне заштите може за обављање одређених послова за које се не заснива радни однос да закључи уговор са одређеним лицем, и то:

1) уговор о волонтерском раду;

2) уговор о допунском раду.

(2) Уговори из става 1. овог члана закључују се у писаном облику и садрже, нарочито: врсту, начин, време трајања посла, као и начин утврђивања накнаде за рад из става 1. тачка 2) овог члана.

(3) Установа социјалне заштите води евиденцију о закљученим уговорима из става 1. тачка 1) овог члана.

(4) Запослени у установи социјалне заштите обавезан је да обавести директора установе социјалне заштите о уговору из става 1. тачка 2) овог члана који је закључио са другим послодавцем, о чему установа социјалне заштите води евиденцију.

(5) Установа социјалне заштите води евиденцију о уговорима из става 1. тачка 2) овог члана које је закључила са лицима у радном односу код другог послодавца.

(6) Установа социјалне заштите дужна је да по закључењу уговора из става 1. тачка 2) овог члана достави примерак тог уговора министарству надлежном за социјална питања ради евидентирања и реализације.

(7) Лице са којим је закључен уговор у смислу става 1. овог члана остварује права из обавезног социјалног осигурања у складу са законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Члан 69ђ

(1) Установа социјалне заштите може да закључи уговор о волонтерском раду:

1) са незапосленим стручним радником у области социјалне заштите, ради обављања приправничког стажа и полагања стручног испита;

2) са незапосленим стручним радником у области социјалне заштите који жели да се стручно усаврши и стекне посебна знања и способности за рад у својој струци.

(2) Установа социјалне заштите може да закључи уговор о допунском раду само за обављање послова за које се, ни по поновљеном конкурс, није пријавио

ниједан кандидат и по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за социјална питања.

Члан 70.

(1) Установа социјалне заштите води евиденцију о корисницима и документацију о стручном раду.

(2) Министарство надлежно за социјална питања прописује садржај и начин вођења евиденције и документације из става 1. овог члана.

Члан 71.

(1) Установе социјалне заштите које обезбеђују остваривање права од општег интереса, у смислу овог закона, подносе годишњи извештај о свом раду министарству надлежном за социјална питања.

(2) Установе социјалне заштите које обезбеђују остваривање осталих права из овог закона подносе годишњи извештај о свом раду општинском, односно градском органу управе надлежном за социјална питања.

Члан 72.

Основе програма васпитног рада у установама за социјалну заштиту деце и омладине лишене родитељског старања и деце и омладине са поремећајима у друштвеном понашању доноси министарство надлежно за послове образовања.

Члан 73.

(1) Установа социјалне заштите за смештај дужна је да прими корисника ако располаже слободним местом и ако корисник испуњава услове прописане за пријем у такву установу утврђене овим законом и статутом установе.

(2) Пријем корисника на смештај у установу социјалне заштите врши се на основу решења центра за социјални рад, односно органа старатељства.

(3) Установа социјалне заштите не може отпустити корисника пре него што предузме све мере и постигне споразум са органом који је упутио корисника, о примени другог облика социјалне заштите.

(4) Начин пријема и отпуштања корисника утврђује се статутом установе социјалне заштите, у складу са овим законом.

Члан 74.

(1) Уколико се у установи социјалне заштите организује штрајк, мора се обезбедити, у зависности од делатности установе, несметано и континуирано обављање следећих послова:

- 1) редовна исплата новчаних примања корисника;

2) збрињавање и здравствена заштита корисника смештених у установи социјалне заштите;

3) дневни боравак, исхрана и нега у оквиру помоћи у кући.

(2) Општим актом утврђују се послови и задаци из става 1. овог члана који морају да се обављају за време трајања, штрајка, као и начин и услови за обављање тих послова и задатака.

Члан 75.

Установе социјалне заштите у обављању своје делатности, сарађују са корисником, породицом корисника, грађанима, установама у области здравства, васпитања, образовања, оспособљавања и рехабилитације, организацијама црвеног крста, инвалидским и другим хуманитарних организацијама, другим установама и предузећима, верским организацијама и фондацијама.

Члан 75а

брисан (Сл. гласник РС бр. 115/05)

Члан 75б

(1) Република Србија додељује стручним и другим радницима као и грађанима награде и признања за изузетни успех у раду у области социјалне заштите.

(2) Министар надлежан за социјална питања прописује ближе услове за додељивање награда и признања из става 1. овог члана, састав комисије и поступак за додељивање награда и признања.

1. Врсте и делатност установа

Члан 76.

Установе социјалне заштите (у даљем тексту: установа) су:

- 1) центар за социјални рад;
- 2) установе за смештај корисника;
- 3) установе за дневни боравак и помоћ у кући.
- 4) завод за социјалну заштиту.

1) Центар за социјални рад

Члан 77.

(1) Центар за социјални рад оснива општина.

- (2) Више општина може основати заједнички центар за социјални рад.
- (3) Град може основати центар за социјални рад за територију града.
- (4) Када више општина оснива заједнички центар за социјални рад, у свакој општини организује се одељење центра за непосредно пружање услуга грађанима на подручју општине.
- (5) Када више општина оснива заједнички центар за социјални рад, оснивачким актом утврђује се која општина именује органе установе и уређују друга питања везана за рад заједничког центра, у складу са законом.

Члан 78.

- (1) У спровођењу социјалне заштите и социјалног рада центар за социјални рад врши следећа јавна овлашћења: решава у првом степену о остваривању права утврђених овим законом; пружа услуге социјалног рада у поступку решавања о тим правима; врши исплату новчаних права утврђених овим законом.
- (2) Центар за социјални рад поред послова из става 1. овог члана, обавља и стручне послове у спровођењу социјалне заштите и социјалног рада и то:
 - 1) открива и прати социјалне потребе грађана и проблеме у области социјалне заштите;
 - 2) предлаже и предузима мере у решавању стања социјалних потреба грађана и прати њихово извршење;
 - 3) организује и спроводи одговарајуће облике социјалне заштите и непосредно пружа услуге социјалне заштите и социјалног рада;
 - 4) развија и унапређује превентивне активности које доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема;
 - 5) пружа дијагностичке услуге, спроводи одговарајући третман, саветодавно-терапијске услуге и стручну помоћ корисницима;
 - 6) подстиче, организује и координира професионални и добровољни хуманитарни рад у области социјалне заштите;
 - 7) води евиденцију и документацију о пруженим услугама и предузетим мерама у оквиру своје делатности;
 - 8) води евиденцију о деци за усвојење и потенцијалним усвојоцима на подручју за које је основан;
 - 9) врши и друге послове утврђене законом и одлуком скупштине општине.

(3) Министарство надлежно за социјална питања утврђује нормативе и стандарде за обављање послова центара за социјални рад у вршењу јавних овлашћења.

2) Установе за смештај корисника

Члан 79.

(1) Установе за смештај корисника оснивају се у складу са овим законом, ради обезбеђивања права на смештај утврђеног овим законом.

(2) Министарство надлежно за социјална питања утврђује нормативе и стандарде за обављање делатности у установама за смештај корисника, **осим за прихватилиште и прихватну станицу, за које нормативе и стандарде за обављање делатности утврђује надлежни орган општине, односно града.**

(3) Установе из става 1. овог члана могу, у складу са овим законом, обављати и послове ради обезбеђивања права која се по овом закону обезбеђују у општини, односно граду на основу уговора који закључују са надлежним органима општине, односно града.

(4) Влада Републике Србије може поверити Центру за социјални рад, односно установи за дневни боравак и помоћ у кући обављање послова из делокруга установа за смештај корисника у складу са мрежом установа социјалне заштите.

(1) Дом за децу и омладину

Члан 80.

(1) Дом за децу и омладину обезбеђује збрињавање деци без родитељског старања и деци чији је развој ометен породичним приликама до обезбеђивања услова за повратак у сопствену породицу или збрињавања у усвојилачкој или другој породици, односно до оспособљавања за самосталан живот.

(2) У оквиру смештаја деци из става 1. овог члана обезбеђује се нега и старање о здрављу, васпитању, помоћ у образовању и оспособљавању за рад.

(2) Центар за заштиту одојчади, деце и омладине

Члан 81.

(1) Центар за заштиту одојчади, деце и омладине поред делатности утврђене чланом 80. овог закона организује збрињавање самохране труднице и мајке са дететом после порођаја до **годину дана** живота детета, организује и непосредно врши смештај у друге породице деце и омладине без родитељског старања и са поремећеним породичним приликама у складу са овим законом и у области породично-правне заштите.

(2) Центар за заштиту одојчади, деце и омладине, на основу програма здравствене делатности, у складу са посебним прописима обезбеђује деци од рођења до треће године живота превентивну здравствену заштиту и негу, медицинску дијагностику, лечење, рехабилитацију, васпитање и социјалну заштиту.

(3) Центар за породични смештај

Члан 82.

Центар за породични смештај организује и непосредно врши смештај у друге породице деце без родитељског старања, врши увид у рад и пружа стручну помоћ породици којој је дете поверено на збрињавање и васпитање све док се не обезбеде услови за његов повратак у сопствену породицу, односно до оспособљавања за самосталан живот и рад.

(4) Прихватилиште за децу и омладину

Члан 83.

Прихватилиште за децу и омладину обезбеђује привремено збрињавање деце и омладине коју упути надлежни центар за здравствену заштиту, васпитање и образовање, културно-забавне и друге потребе, док се за њих не утврди одговарајући облик заштите.

(5) Дом за децу и омладину ометену у развоју

Члан 84.

(1) Дом за децу и омладину ометену у развоју обезбеђује деци и омладини ометеној у развоју, степена умерене, теже и тешке менталне ометености, вишеструко ометеној у развоју и оболелој од аутизма:

- 1) одговарајуће облике васпитања, образовања и оспособљавања за рад и радне активности, у складу са њиховим психичким и физичким способностима;
- 2) рад на ублажавању или отклањању последица у њиховом развоју;
- 3) радно ангажовање под посебним условима у складу са њиховом оспособљеношћу за рад;
- 4) потпуно и трајно збрињавање (становане, исхрана, нега, здравствена заштита, културно-забавне и друге активности) у складу са њиховим потребама и психофизичким способностима.

(2) Дом за децу и омладину ометену у развоју може да формира радионице за рад под посебним условима и да радно ангажује оспособљене кориснике под сталним стручним надзором.

(3) Установа из става 1. овог члана која, поред трајног збрињавања, организује петодневни и дневни боравак деце и омладине ометене у развоју је центар.

(6) Дом за телесно инвалидну децу и омладину са очуваним менталним способностима

Члан 85.

(1) Дом за телесно инвалидну децу и омладину са очуваним менталним способностима обезбеђује овим корисницима смештај, здравствену заштиту, васпитање, рекреативно-културно-забавне активности, а у складу са њиховим способностима и степеном инвалидности помоћ у образовању и оспособљавање за рад.

(2) Установа из става 1. овог члана може, да организује и петодневни и дневни боравак телесно инвалидне деце и омладине.

(7) Завод за васпитање деце и омладине

Члан 86.

(1) Завод за васпитање деце и омладине обезбеђује збрињавање, васпитање и образовање, професионално оспособљавање и здравствену заштиту деце и омладине са поремећајима у понашању и предузима одговарајуће мере ради спречавања у даљем нарушавању опште прихваћених друштвених норми понашања, вршењу престопа и вршењу кривичних дела.

(2) У заводу, из става 1. овог члана се, у складу са посебним прописима, спроводе васпитне мере упућивања у васпитну установу.

(3) Завод, из става 1. овог члана, обезбеђује прихватање и збрињавање деце и омладине која се услед разних околности нађу ван места пребивалишта, све док се не утврди могућност за њихово враћање у сопствену породицу, породицу хранитеља или у установу у којој су смештени.

(4) Завод, из става 1. овог члана, може организовати дневни боравак, прихватилиште и прихватну станицу за породицу, породицу хранитеља или у установу у којој су смештени.

(8) Прихватне станице

Члан 87.

(1) Прихватна станица за децу и омладину врши прихват и краткотрајан смештај деце и омладине која се нађу у скитњи, просјачењу, или другим случајевима

којима је хитно потребан краткотрајан смештај, обезбеђује смештај, исхрану, примену здравствено-хигијенских мера, утврђивање њиховог идентитета и пребивалишта, сачињавање налаза о њиховом стању и понашању, са циљем да се дете што брже врати својим родитељима, или дому у коме је било или да се упути установи у општини којој припада, или у прихватилиште ако је потребан темељитији опсервационо-дијагностички третман.

(2) Завод за децу и омладину може организовати послове прихватне станице за децу и омладину.

(9) Прихватилиште

Члан 88.

(1) Прихватилиште за децу и омладину са поремећајима у друштвеном понашању обезбеђује привремено и целовито збрињавање ове деце и омладине, коју упути надлежни центар, или прихватна станица из члана 87 . овог закона, применом здравствено-хигијенских мера, васпитањем и образовањем, културно-забавне и друге потребе, док се за њих не утврди одговарајући облик трајног збрињавања, а на основу спроведеног одговарајућег опсервационо-дијагностичког третмана.

(2) Прихватилиште из става 1. овог члана може се организовати у оквиру дома за васпитање деце и омладине.

(10) Дом за пензионере и стара лица

Члан 89.

Дом за пензионере и стара лица својим корисницима обезбеђује становање, исхрану, негу, здравствену заштиту, културно-забавне, рекреативне, окупационе и друге активности, услуге социјалног рада и друге услуге зависно од потреба, способности и интересовања корисника.

(11) Геронтолошки центар

Члан 90.

(1) Геронтолошки центар, поред делатности утврђене у члану 89 . овог закона, обезбеђује услуге у заштићеном становању.

(2) Геронтолошки центар може, у складу са овим законом, обављати послове пружања помоћи у кући, дневног боравка пензионера и других старих лица на основу уговора који закључи са надлежним органом општине.

Члан 91.

(1) Дом и геронтолошки центар могу организовати и послове прихватне станице и прихватилишта за одрасла и стара лица.

(2) Пословима прихватне станице, у смислу овог закона, сматра се прихват и збрињавање лица која се нађу у скитњи, и у другим случајевима када му је неопходно организовано збрињавање, док се не омогући њихов повратак у место пребивалишта или док се за њих не утврди одговарајући облик социјалне заштите.

(3) Пословима прихватилишта у смислу овог закона сматра се привремено али целовито збрињавање, обезбеђење здравствене заштите, културно-забавних и других потреба за лица која упути центар за социјални рад док за њих не утврди одговарајући облик заштите.

(12) Дом за одрасла инвалидна лица

Члан 92.

Дом за одрасла инвалидна лица обезбеђује одраслом телесно-инвалидним лицима, код којих су очуване менталне способности и лицима са чулним оштећењима, потпуно и трајно збрињавање, здравствену заштиту, радно ангажовање, рекреативно-културне и забавне активности, у складу са њиховим преосталим способностима.

(13) Завод (дом) за смештај лица ометених у менталном развоју и душевно оболелих лица

Члан 93.

Завод за одрасла лица ометена у менталном развоју и душевно оболела лица обезбеђује свим корисницима збрињавање, здравствену заштиту, радну и окупациону терапију у складу са њиховим способностима и здравственим стањем, културно-забавне и рекреативно-рехабилитационе садржаје.

Члан 94.

(1) Дом за умерено, теже и тешко ментално недовољно развијена одрасла и стара лица обезбеђује корисницима према врсти и степену ометености збрињавање, здравствену заштиту, радну и окупациону терапију, културно-забавне, рекреативно-рехабилитационе садржаје у складу са њиховим способностима и здравственим стањем.

(2) Дом из става 1. овог члана може да формира радионице за рад под посебним условима и да радно ангажује кориснике зависно од њихових способности.

Члан 95.

Дом за душевно оболела лица обезбеђује корисницима збрињавање, здравствену заштиту, радну и окупациону терапију и пружа друге услуге, у складу са њиховим способностима и здравственим стањем.

3) Установе за дневни боравак и помоћ у кући

Члан 96.

(1) Установе за дневни боравак и помоћ у кући, оснива општина ради обезбеђивања права на дневни боравак и помоћ у кући утврђених овим законом.

(2) Надлежни орган за социјална питања општине утврђује нормативе и стандарде за обављање делатности у установама из става 1. овог члана.

(1) Центар за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју

Члан 97.

(1) Центар за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју обезбеђује корисницима дневни боравак, исхрану, здравствену заштиту, васпитно-образовни рад, оспособљавање за рад и радне активности и културно-забавне и рекреативне активности, према њиховим способностима, склоностима и испољеном интересу.

(2) Центар за дневни боравак може за радно оспособљавање корисника да обезбеди укључивање у производни рад према њиховим способностима, под посебним условима и сталним надзором.

(2) Центар за дневни боравак

Члан 98.

(1) Центар за дневни боравак деце и омладине са поремећајима у друштвеном понашању обезбеђује корисницима дневни боравак и исхрану, васпитно-образовни рад, културно-забавне и рекреативне активности према њиховим склоностима и способностима.

(2) У центру из става 1. овог члана може се извршавати изречена васпитна мера упућивања у дисциплински центар.

(3) Центар из става 1. овог члана може се организовати у оквиру дома за васпитање деце и омладине.

(3) Установе за дневно збрињавање одраслих и старих лица

Члан 99.

(1) Установе за дневно збрињавање одраслих и старих лица обезбеђују на најадекватнији начин задовољење основних животних потреба одраслим и старим лицима кроз дневно збрињавање и помоћ у стану.

(2) Установе из става 1. овог члана могу се оснивати као самосталне или у оквиру других установа социјалне заштите, које пружају услуге одраслим и старим лицима.

(4) Дневни центар за умерено и теже ментално недовољно развијена одрасла и стара лица

Члан 100.

Дневни центар за умерено и теже ментално недовољно развијена лица својим корисницима обезбеђује дневни боравак, исхрану, здравствену заштиту, радну и окупациону терапију и културно-забавне и рекреативне активности према њиховим способностима и склоностима.

(5) Дневни центар за радно-производне активности инвалидних лица

Члан 101.

Дневни центар за радно-производне активности инвалидних лица пружа овим лицима, која због степена и врсте инвалидности и општег психофизичког стања не испуњавају услове за заснивање радног односа, дневно збрињавање, оспособљавање за радно-производне, рекреативне и друге активности.

(6) Центар за помоћ у кући

Члан 102.

Центар за помоћ и негу у кући обезбеђује старим, изнемоглим и другим одраслим лицима обављање неопходних кућних послова и негу у њиховом домаћинству.

(7) Клуб за стара и одрасла лица

Члан 103.

(1) Клуб за стара и одрасла лица обезбеђује својим корисницима задовољавање свакодневних животних потреба, а нарочито: дружење, односно социјалну интеграцију и рехабилитацију, развијање солидарности, односно самопомоћи, културно-забавне, рекреативне, духовне и друге потребе.

(2) Клуб може, у складу са могућностима и интересовањем корисника, да организује радне и производне активности, кућну радиност, исхрану, прање и пеглање рубља и друге услуге у клубу или у стану корисника.

(8) Дневни центар за стара и одрасла лица

Члан 104.

Дневни центар за стара и одрасла лица обезбеђује својим корисницима дневни боравак, исхрану, одговарајуће услуге здравствене заштите, радну и окупациону терапију, културно-забавне и рекреативне активности и друге услуге, зависно од потреба корисника.

4) Завод за социјалну заштиту

Члан 104а

(1) Ради праћења, унапређивања социјалне заштите, подстицања развоја и обављања истраживачких и стручних послова у области социјалне заштите, Влада Републике Србије односно надлежни орган аутономне покрајине оснива завод за социјалну заштиту.

(2) Завод за социјалну заштиту:

- 1) прати и проучава социјалне појаве и проблеме, израђује анализе и извештаје о стању у области социјалне заштите и предлаже мере за унапређење заштите;
- 2) прати и проучава рад и организацију служби социјалне заштите, стара се о унапређењу њиховог рада и пружа стручну помоћ;
- 3) израђује за потребе државних органа или установа стручне елаборате и на њихов захтев даје стручно мишљење о појединим питањима;
- 4) врши надзор над стручним радом установа социјалне заштите, других правних и физичких лица који обављају делатност, односно послове социјалне заштите на територији за коју је основан, као поверени посао;
- 5) учествује у изради критеријума за реализовање квалитета услуга социјалног рада и норматива и стандарда услуга социјалне заштите;
- 6) организује стално стручно усавршавање стручних радника, обавља стручне послове који се односе на развој, праћење и осигурање квалитета рада и стручности запослених у социјалној заштити, стандарде знања, вештина и способности потребних за рад у овој области и за професионално напредовање;
- 7) сарађује са одговарајућим установама у обављању одређених послова;
- 8) обавља стручне послове који се односе на подстицај развоја и квалитета заштите лица којима је потребна посебна друштвена подршка (лица ометена у психо-физичком развоју, лица са телесним инвалидитетом, лица оболела од системских болести, лица са поремећајем у понашању) и стварање позитивног односа јавног мњења и толеранције према овим лицима;
- 9) објављује резултате свога рада, податке и публикације из оквира своје делатности;

10) врши и друге послове одређене посебним прописима и статутом.

(3) Средства за рад завода за социјалну заштиту обезбеђују се из средстава буџета Републике односно аутономне покрајине.

V. НАДЗОР

1. Надзор над законитошћу рада установе и инспекцијски надзор

Члан 105.

(1) Надзор над извршавањем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши министарство надлежно за социјална питања.

(2) Министарство надлежно за социјална питања врши надзор над законитошћу рада установа и других правних лица која обављају делатност социјалне заштите, надзор над законитошћу аката установе када она на основу закона решава о правима, обавезама и правним интересима грађана и инспекцијски надзор.

(3) Надзор из става 2. овог члана над радом установа и других правних лица која обављају делатност социјалне заштите на територији аутономне покрајине врши надлежни покрајински орган управе за социјалну заштиту, а над радом центра за социјални рад , **прихватилишта, прихватне станице** и установа за дневни боравак и помоћ у кући на територији града Београда градска управа града Београда - као поверене послове.

Члан 106.

(1) Послове инспекцијског надзора врши инспектор за социјалну заштиту.

(2) У вршењу инспекцијског надзора инспектор за социјалну заштиту има право и дужност да:

1) врши контролу поступања установа, других правних и физичких лица која обављају делатност социјалне заштите у погледу придржавања овог закона, других прописа и општих аката, осим контроле која се односи на проверу стручног рада установе;

2) врши контролу испуњености услова у погледу простора, опреме и потребних стручних и других радника за обављање делатности социјалне заштите;

3) врши контролу поступка пријема корисника у установу социјалне заштите за смештај корисника у погледу категорије корисника и капацитета установе;

4) врши контролу вођења прописаних евиденција.

(3) Инспектор за социјалну заштиту овлашћен је да:

1) наложи решењем отклањање неправилности и недостатака у одређеном року;

2) забрани решењем спровођење радњи које су супротне овом закону;

3) привремено забрани решењем рад установа и других правних и физичких лица која обављају делатност, односно послове социјалне заштите, а не испуњавају законом прописане услове у погледу простора, опреме и потребних стручних и других радника, чиме је угрожена неопходна заштита корисника, а најдуже до 60 дана;

4) поднесе пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ, односно захтев за покретање прекршајног поступка;

5) забрани рад установи социјалне заштите односно другом правном и физичком лицу које обавља делатност, односно послове социјалне заштите без решења надлежног органа у смислу овог закона о испуњености услова за почетак рада и обављање делатности;

6) обавештава други орган ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан и обавља друге послове, у складу са законом.

(4) По жалби против решења инспектора за социјалну заштиту решава министар надлежан за социјална питања.

Члан 107.

Инспектор за социјалну заштиту министарства надлежног за социјална питања (у даљем тексту: републички инспектор), у односу на органе којима је поверено вршење инспекцијског надзора, има право и дужност да:

1) остварује непосредан надзор над њиховим радом;

2) издаје обавезне инструкције за извршавање закона и других прописа, за вршење послова и контролише њихово извршавање;

3) одузме овлашћење поједином инспектору који послове не обавља благовремено, стручно, законито и савесно и предложи утврђивање одговорности у

органу којем је поверено вршење инспекцијског надзора;

4) организује заједничке акције са инспекторима у органима којима је поверено вршење инспекцијског надзора;

5) врши непосредан инспекцијски надзор у свим пословима и са свим овлашћењима, ако их органи којима је поверен инспекцијски надзор не врше;

6) тражи извештаје, податке и обавештења о вршењу поверених послова инспекцијског надзора.

Члан 108.

Послове инспектора социјалне заштите може да обавља лице које има високо образовање, положен испит за рад у органима државне управе и најмање три године радног искуства.

2. Надзор над стручним радом

Члан 109.

(1) Послове надзора над стручним радом установа и других правних и физичких лица која обављају делатност односно послове социјалне заштите врши завод за социјалну заштиту као поверене послове, преко саветника за социјалну заштиту.

(2) Саветник за социјалну заштиту у вршењу надзора из става 1. овог члана: вреднује квалитет рада установе; саветује и пружа стручну помоћ стручним радницима ради побољшања квалитета рада; остварује непосредан увид у стручни рад и предлаже предузимање неопходних мера за отклањање неправилности и недостатака у стручном раду и за унапређење стручног рада.

Члан 110.

(1) Послове саветника за социјалну заштиту може да обавља лице које има одговарајуће високо образовање струке дипломирани правник, дипломирани социјални радник, дипломирани психолог, дипломирани педагог, дипломирани специјални педагог, дипломирани дефектолог и дипломирани социолог, најмање пет година радног искуства у области социјалне заштите и истиче се у струци.

(2) Саветник за социјалну заштиту дужан је да се стално стручно усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања надзора над стручним радом.

Члан 111.

Министар надлежан за социјална питања прописује начин и поступак вршења надзора над стручним радом, мерила за вредновање квалитета рада и образац легитимације за саветника за социјалну заштиту.

3. Надзор над радом органа и установа у вршењу поверених послова државне управе

Члан 111а

Министарство надлежно за социјална питања врши надзор над радом органа и установа у вршењу овим законом поверених послова државне управе, у складу са законом којим се уређује државна управа.

VI. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ СРЕДСТАВА

Члан 112.

(1) Средства за остваривање права која су овим законом утврђена као права од општег интереса, обезбеђују се у буџету Републике.

(2) У буџету Републике обезбеђују се средства центрима за социјални рад, за вршење јавних овлашћења поверених овим законом.

(3) У буџету Републике обезбеђују се средства за изградњу, опремање и осавремењавање установа социјалне заштите за смештај корисника као и центара за социјални рад, кад организују смештај корисника у складу са овим законом.

(4) У буџету општине, односно града обезбеђују се средства за остваривање осталих права утврђених овим законом и средства за изградњу, опремање и осавремењавање установа, чији је она оснивач.

(5) У буџету Републике обезбеђују се средства за учешће у финансирању програма унапређења социјалне заштите у Републици.

(6) У буџету аутономне покрајине, општине, односно града, обезбеђују се средства за учешће у финансирању програма унапређења социјалне заштите у аутономној покрајини, општини, односно граду.

(7) Програми из ст. 1. и 2. овог члана обухватају мере и активности за подстицај и развој облика и услуга социјалне заштите, побољшање квалитета услуга социјалне заштите и стално усавршавање стручних радника запослених у установама социјалне заштите.

(8) Програм из става 1. овог члана доноси министар надлежан за социјална питања, а програм из става 2. овог члана доноси функционер који руководи органом надлежним за социјална питања у аутономној покрајини, граду односно општини.

Члан 113.

Средства која се обезбеђују у буџету Републике за намене утврђене у члану 47. став 5. и члану 112. овог закона преносе се крајњим корисницима на основу решења министра надлежног за социјална питања, у складу са законом.

Члан 114.

(1) Установа стиче средства за рад извршењем програма социјалне, здравствене и васпитно-образовне делатности, радног оспособљавања према врстама, обиму и квалитету услуга и утврђеним појединачним ценама и програмом у целини.

(2) Цена услуга, односно програма изражава вредност и резултат рада којима се обезбеђује накнада материјалних трошкова, у складу са утврђеним нормативима, амортизацијом у складу са законом, зараде и заједничка потрошња према колективном уговору, одговарајући износ за текуће и инвестиционо одржавање и средства за исплату законом одређених обавеза.

Члан 115.

Установе социјалне заштите могу стицати средства и из других извора.

Члан 116.

(1) Министарство надлежно за социјална питања прописује критеријуме и мерила за утврђивање цене услуга и утврђује цене услуга у установама за смештај корисника и центрима за социјални рад када обезбеђују смештај корисника, у складу са овим законом, цену програма рада центра за социјални рад у делу послова који се односи на вршење јавних овлашћења цену програма рада завода за социјалну заштиту, као и износ трошкова поступка за смештај у капацитете високог стандарда.

(2) Управни одбор установе социјалне заштите за смештај пензионера и других старих лица доноси одлуку о увећању цене смештаја у капацитетима високог стандарда по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за социјална питања.

(3) Међусобни односи корисника смештених у капацитетима високог стандарда и установе уређују се уговором у складу са овим законом.

(4) Средства обезбеђена увећањем цена услуга из става 2. овог члана усмеравају се на одржавање стандарда корисника смештених у капацитетима високог стандарда предвиђеног уговором, инвестиционо одржавање и опремање установе.

(5) Део средстава из става 4. овог члана може се усмерити на стручно усавршавање и побољшање стандарда запослених под условом да су обезбеђени прописани стандарди живота корисника у установи."

(6) Надлежни орган управе општине односно града прописује критеријуме и мерила за утврђивање цена услуга и утврђује цене услуга у установама које оснива општина.

VII. НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 117.

Корисник права из овог закона који остварује примања по овом закону дужан је да надокнади штету односно врати примљени износ у складу са прописима о облигационим односима:

- 1) ако је на основу неистинитих и нетачних података, за које је знао или је морао знати да су неистинити, односно нетачни или на други начин, остварио примања на која није имао право или остварио у већем обиму него што му припада;
- 2) ако је примања остварио услед тога што није пријавио промену која утиче на губитак или обим права, а знао је или је морао знати за ту промену.

Члан 118.

(1) Право на повраћај новчаних износа исплаћених по основу коришћења права из овог закона од лица која су по закону дужна да учествују у издржавању корисника има орган управе на чији терет је вршена исплата права по овом закону због неиспуњавања сродничке обавезе издржавања.

(2) Право на повраћај износа исплаћених на основу материјалних давања и других облика социјалне заштите од корисника права по овом закону у случају да отуђи имовину има орган управе који је обезбеђивао средства за коришћење права.

(3) Право на повраћај исплаћених износа из оставинске масе корисника, у случају смрти корисника по овом закону има орган управе који је обезбеђивао средства за коришћење права.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 119.

(1) Новчаном казном у износу од 50.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај установа социјалне заштите ако:

- 1) отпочне са радом и обавља делатност а не испуњава прописане услове (члан 67 .);
- 2) не прими на смештај корисника којег упуту центар за социјални рад а има слободне капацитете (члан 73 . став 1);

- 3) отпусти корисника који је смештен а не обезбеди услове за његово даље збрињавање (члан 73 . став 3);
- 4) не води или неуредно води прописану евиденцију и документацију о стручном раду (члан 70 . став 1);
- 5) у одређеном року не предузме мере за отклањање недостатака утврђених стручним надзором (члан 109 .);
- 6) не покрене благовремено поступак наплате дуговања од лица која су у законској обавези да учествују у издржавању корисника (члан 47 . став 4).

(2) За прекршај из претходног става казниће се и одговорно лице у установи у износу од 2. 500 до 50.000 динара.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 120.

- (1) Установе ће ускладити своју организацију и опште акте, са одредбама овог закона у року од шест месеци од ступања на снагу закона којим се уређује систем јавних служби.
- (2) Центри за социјални рад које општина односно више општина треба да оснују у складу са критеријумима које утврди Влада Републике Србије, основаће се у року из става 1. овог члана.
- (3) Уколико се центри за социјални рад не оснују у року из става 1. овог члана основаће их Република.
- (4) До доношења општих аката из става 1. овог члана примењиваће се важећи општи акти уколико нису у супротности са овим законом.

Члан 121.

- (1) Изузетно од одредбе члана 112 . овог закона, финансирање права и делатности којима се обезбеђују права из овог закона вршиће се из постојећих извора до 31. децембра 1991. године.
- (2) Средства за финансирање права из овог закона изнад нивоа средстава која се обезбеђују у складу са ставом 1. овог члана, обезбеђују се у буџету Републике.

Члан 122.

- (1) Фондови, односно самоуправне интересне заједнице у области социјалне заштите престају са радом 31. децембра 1991. године.

(2) Непокретна имовина и инвентар фондова и самоуправних интересних заједница из става 1. овог члана прелазе на центар за социјални рад.

Члан 123.

Завршне рачуне фондова и самоуправних интересних заједница у области социјалне заштите који престају са радом у смислу члана 122 . овог закона, донеће министарство надлежно за социјална питања које преузима, по том завршном рачуну средства, права и обавезе фондова односно самоуправних интересних заједница.

Члан 124.

Члан 125.

У општинама у којима није основан центар за социјални рад послове овог центра обављаће општински орган управе надлежан за социјална питања до оснивања одговарајућег центра.

Члан 126.

(1) Послове надзора над стручним радом у области социјалне заштите вршиће установе социјалне заштите, односно високошколске и научне институције којима је поверено вршење надзора над стручним радом до преузимања ових послова од стране министарства надлежног за социјална питања и најкасније до 31. децембра 1991. године.

(2) Послове другостепеног органа у области социјалне заштите вршиће органи који су били надлежни за ове послове до доношења овог закона, до преузимања тих послова од стране министарства надлежног за социјална питања а најкасније до 31. децембра 1991. године.

Члан 127.

(1) Комисије за оцену неспособности за рад и потребе помоћи и неге другог лица у складу са овим законом, образоваће се најкасније до 31. децембра 1991. године.

(2) До образовања комисија из става 1. овог члана послове оцене неспособности за рад и потребе помоћи и неге другог лица, обављаће комисије које су те послове обављале до ступања на снагу овог закона.

Члан 128.

(1) Првостепени органи надлежни за решавање о правима из овог закона извршиће усклађивање права корисника који су остварили право по прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона са одредбама овог закона, у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу, а поступци за остваривање права који су започети пре ступања на снагу овог закона, окончаће се одредбама овог закона.

(2) Усклађивање права корисника који су, по прописима који су били на снази до ступања на снагу овог закона, остварили право на материјално обезбеђење и новчану помоћ као и корисника по чијим захтевима за остваривање ових права поступак није окончан до дана ступања на снагу овог закона, вршиће се од 1. маја 1991. године.

Члан 129.

Република преузима права и обавезе оснивача према постојећим установама социјалне заштите, чији она није оснивач, а које оснива у складу са овим законом, од дана ступања на снагу акта о утврђивању мреже тих установа.

Члан 129а

Члан 130.

(1) Ступањем на снагу овог закона престају да важе Закон о социјалној заштити и о материјалном обезбеђењу породице ("Службени гласник СРС", бр. 4/90 и 46/90), Закон о социјалној заштити ("Службени лист САП Косово", бр.18/76) и Закон о самоуправним интересним заједницама социјалне заштите ("Службени лист САП Косово", број 35/74 и 9/83 у делу којим се уређује област социјалне заштите), осим одредаба које се односе на финансирање права и делатности којом се обезбеђују права, које одредбе престају да важе 31. децембра 1991. године.

(2) Закон о социјалној заштити ("Службени лист САП Војводине", број 9/90) и Закон о обезбеђивању минимума социјалне сигурности породице ("Службени лист САП Војводине", бр. 24/90, 28/90 – исправка и 34/90) престају да важе 31. децембра 1991. године.

Члан 131.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УШЛЕ У ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ

Закон о изменама и допунама Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана
("Сл. гласник РС", бр. 33/93)

Члан 17.

Центри за социјални рад извршиће усклађивање права корисника додатка за помоћ и негу другог лица у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 18.

брисан ("Сл. гласник РС", бр. 52/96)

Члан 19.

Именовање директора у установи социјалне заштите у којој је, до дана ступања на снагу овог закона, именован директор који не испуњава услове у погледу стручног назива из члана 12. овог закона, извршиће се у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Поступак за именовање директора установе социјалне заштите који није окончан до дана ступања на снагу овог закона, окончаће се по одредбама овог закона.

Члан 20.

Одредбе члана 16. овог закона примењиваће се на исплате које се врше од 1. априла 1993. године.

Закон о изменама и допунама Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана
("Сл. гласник РС", бр. 46/94)

Члан 3.

Права корисника на материјално обезбеђење и додатак за помоћ и негу другог лица ускладиће се са одредбама Закона о социјалној заштити и обезбеђењу социјалне сигурности грађана у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Месечно усклађивање права корисника из става 1. овог члана, у складу са чланом 20. ст. 2. и 3. и чланом 25. став 3. Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана, вршиће се почев од 1. јуна 1994. године.

Члан 4.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Уредба о остваривању права на материјално обезбеђење и додатак за помоћ и негу другог лица у области социјалне заштите ("Службени гласник Републике Србије", број 8/94).

Закон о изменама и допунама Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана
("Сл. гласник РС", бр. 52/96)

Члан 21.

Центар за социјални рад затражиће, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, од надлежне комисије, преиспитивање постојећих налаза и мишљења о потреби за помоћи и негом другог лица за све кориснике права на

додатак за помоћ и негу другог лица за које налаз и мишљење није утврдила надлежна комисија или орган образован у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању.

До окончања поступка преиспитивања налаза и мишљења из става 1. овог члана, корисници ће остваривати право на додатак за помоћ и негу другог лица, на основу постојећих налаза и мишљења.

Члан 22.

Корисник смештаја у установи социјалне заштите који је, пре ступања на снагу овог закона, закључио уговор о доживотном издржавању, а не обезбеди плаћање пуне цене смештаја, може остати на смештају у установи под условом да покрене поступак за раскид уговора о доживотном издржавању, најкасније у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 23.

Корисник смештаја у установи социјалне заштите који је пре ступања на снагу овог закона смештен у капацитет високог стандарда, а не обезбеди плаћање пуне цене смештаја, може и даље користити тај смештај.

Члан 24.

Члан 18. Закона о изменама и допунама Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана ("Службени гласник Републике Србије", број 33/93), брише се.

Члан 25.

Лице које има завршену вишу школу за социјалне раднике може бити на дужности директора центра за социјални рад најдуже две године од дана ступања на снагу овог закона.

Закон о изменама и допунама Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана
(**"Сл. гласник РС", бр. 29/01**)

Члан 6.

Обрачун износа материјалног обезбеђења и додатка за помоћ и негу другог лица за јун, јул и август 2001. године вршиће се тако што ће се износи ових права за мај 2001. године, усклађивати са индексом трошкова живота за месец за који се врши исплата у односу на претходни месец.

Закон о изменама и допунама Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана
(**"Сл. гласник РС", бр. 84/04**)

Члан 37.

(1) Центри за социјални рад извршиће усклађивање права корисника материјалног обезбеђења и додатка за помоћ и негу другог лица са одредбама овог закона до 31. октобра 2004. године.

(2) До окончања поступка усклађивања корисници имају право на аконтацију материјалног обезбеђења и додатка за помоћ и негу другог лица у висини оствареној по прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 38.

Захтеви за остваривање права на материјално обезбеђење и додатка за помоћ и негу другог лица поднети до ступања на снагу овог закона, решаваће се по овом закону.

Члан 39.

Корисник који је до дана ступања на снагу овог закона смештен у капацитет високог стандарда има право да плаћа цену смештаја која се утврђује по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, ако је то за корисника повољније.

Члан 40.

(1) Општина односно град преузеће обезбеђивање права на привремени смештај у прихватилиште и прихватну станицу од 1. јануара 2005. године.

(2) Општина односно град, од 1. јануара 2005. године, преузеће оснивачка права према прихватилиштима и прихватним станицама, средства и запослене који су до дана ступања на снагу овог закона радили у прихватилишту односно прихватној станици, ако је прихватилиште односно прихватна станица организована у засебном објекту.

(3) Ако је прихватилиште односно прихватна станица организована у оквиру установе социјалне заштите за смештај корисника, надлежни орган општине, односно града закључиће уговор са установом за смештај корисника о обезбеђивању услова за рад прихватилишта, односно прихватне станице, најкасније до 1. фебруара 2005. године.

Члан 41.

Директор установе социјалне заштите који на дан ступања на снагу овог закона не испуњава услове за именовање утврђене овим законом, може вршити функцију до истека мандата на који је именован.

Члан 42.

(1) Заводи из члана 31. овог закона основаће се до 31. децембра 2005. године.

(2) Завод за социјалну заштиту који оснива Влада Републике Србије, односно надлежни орган аутономне покрајине, преузеће одговарајући број запослених из надлежног републичког, односно покрајинског органа који раде на пословима надзора над стручним радом.

(3) До оснивања завода из става 2. овог члана послове надзора над стручним радом обављаће министарство надлежно за социјална питања, односно надлежни орган аутономне покрајине.

Члан 43.

Именовање управних и надзорних одбора по одредбама овог закона извршиће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 44.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а одредбе чл. 3. до 5, чл. 7. до 16. и чл. 32. и 35. овог закона примењиваће се од 1. септембра 2004. године.

Закон о изменама и допунама Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана ("Сл. гласник РС", бр. 115/05)

Члан 16.

(1) Надлежни републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање (у даљем тексту: Фонд) покренуће по службеној дужности код надлежног центра за социјални рад поступак за остваривање права на увећан додатак за помоћ и негу другог лица утврђеног овим законом за кориснике новчане накнаде за помоћ и негу другог лица који су ово право остварили у Фонду до 30. јуна 2006. године, ако на основу већ датог налаза постоје услови за остваривање права на увећан додатак за помоћ и негу другог лица.

(2) Центар за социјални рад ће по службеној дужности покренути поступак за остваривање права на увећан додатак за помоћ и негу другог лица за кориснике додатка за помоћ и негу другог лица који су ово право остварили по прописима из социјалне заштите до 30. јуна 2006. године, ако на основу већ датог налаза постоје услови за остваривање права на увећан додатак за помоћ и негу другог лица.

(3) Оцена о постојању телесног оштећења од 100% по једном основу за лица из ст. 1. и 2. овог члана даје се, по правилу, на основу разматрања датог налаза и постојеће медицинске документације, а изузетно, по потреби, и непосредним прегледом корисника.

(4) Решења о праву на увећан додатак за помоћ и негу другог лица за лица из ст. 1. и 2. овог члана донеће центри за социјални рад најкасније до 30. јуна 2007. године.

(5) Право на увећан dodatak за помоћ и негу другог лица за лица из ст. 1. и 2. овог члана припада од 1. јула 2006. године.

Члан 17.

(1) Послодавац је дужан да са запосленима у установи социјалне заштите који су засновали радни однос до дана ступања на снагу овог закона, а немају закључен уговор о раду, закључи уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности, који садржи елементе из члана 33. став 1. осим из тач. 4) - 8) Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05 и 61/05).

(2) Уговором из става 1. овог члана не заснива се радни однос.

НАПОМЕНА ЕКСПЕРТ-а:

^[1] Новододати став 3. члана 23. и члан 25а овог закона примењују се од 1. јула 2006. године.